

Ensisijaisia keinoja opiskelijoiden keskinäisiin tai opiskelijoiden sekä henkilöstön välisiin konflikteihin puuttuttaessa ovat **sovittelu, puhuttelu, suullinen huomautus ja/tai huolenpitokeskustelu.**

Näitä keinoja käytetään ohjaustoimenpiteinä, jotka edeltävät kurinpitokeinoja. Kirjaaminen/dokumentointi opiskelijahallintojärjestelmään

Kun opiskelija kiusaa/syrji/häiritsee toista opiskelijaa:

1. Puuttuminen

Jokainen henkilökuntaan kuuluva on velvollinen puuttumaan em. tilanteisiin. Myös opiskelijat ovat velvollisia ilmoittamaan havaitsemastaan kiusaamisesta, häirinnästä tai syrjinnästä.

2. Alustava selvittely

Tilanteen havainnut henkilö rauhoittaa tilanteen ja selvittää asian mahdollisuuksien mukaan ja vie asian vastuuhajaalle.

3. Selvittely

Vastuuohjaaja pyytää tarvittaessa opiskeluhoollon henkilön mukaan selvittelyyn. Vastuuohjaaja ja tarvittaessa opiskeluhoollon työntekijä haastattelevat yhdessä ensin kiusatun ja sen jälkeen kiusaajan/kiusaajat.

Tärkeää on jäsentää, mitä on tapahtunut ja ketkä ovat olleet osallisena. Molempia osapuolia kuullaan tasapuolisesti. Alaikäisen huoltajaa tiedotetaan ja sovitaan seurannasta.

4. Seurannasta sopiminen

Sovitaan seurannasta noin kahden viikon välein. Myös seuranta kirjataan.

5. Kirjaaminen Wilmaan

ohjaus ja tuki -välilehdelle

6. Jälkiseuranta

Mikäli tapaus on lievä ja osapuolet ovat valmiita sopimaan, siirrytään jälkiseurantaan ja sovitaan jatkotoimenpiteistä.

Mikäli seurannassa käy ilmi, että kiusaaminen on jatkunut:

- opiskelija kutsutaan kirjallisesti kuulemiseen (alaikäisillä huoltaja mukana)
- kuulemistilanteesta laaditaan asianmukainen pöytäkirja
- kirjallinen varoitus voidaan antaa kuulemistilanteen jälkeen toimialapäällikkö tekee tarvittaessa esityksen varoituksesta kuulemisen perusteella
- päätöksen varoituksen antamisesta tekee rehtori tai kansanopiston rehtori, ja antaa viranhaltijapäätöksen tiedoksi opiskelijalle tai alaikäisen kohdalla huoltajalle.
- toimialapäällikkö vie tiedon kuulemisesta kuraattorille tuen tarpeen arvioimiseksi sekä kiusatulle että kiusaajalle.
- Toimialapäällikkö kertoo opiskelijalle, että tieto viedään myös kuraattorille.
- Kiusatun/häirityn/syrjityn kanssa käydään yhteinen seurantakeskustelu toimialapäällikön kutsumana.

Mikäli tilanne edelleen jatkuu:

Kiusaaja:

- voidaan erottaa määräaikaisesti (enintään yhden vuoden ajaksi, op-pivelvollinen enintään 3kk:n ajaksi)
- kuulemistilaisuus järjestetään aina ennen määräaikaista erottamista. Korkeintaan 3 kk:n määräaikaisesta erottamisesta päättää rehtori tai kansanopiston rehtori.

Pidemmästä opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta päättää koulutuksen järjestäjän monialainen opiskeluohjauksen toimikunta. Perusteltu päätös lähetetään valitusosoituksineen tiedoksi opiskelijalle sekä alaikäisen kohdalla huoltajalle. Mikäli opiskelija on alaikäinen, kutsutaan huoltajat tilanteen selvittämistä ja kuulemista varten paikalle.

- ▶ Tarvittaessa tehdään ilmoitus poliisille

Kiustattu:

Ohjataan opiskeluhoollon palveluiden piiriin.

Tarvittaessa voidaan kysyä nimettömästi koulupoliisilta, olisiko tilanteessa syytä tehdä rikosilmoitus. Kiusaaminen voi täyttää vakavimmillaan myös rikoksen tunnusmerkistön. Vakavissa väkivaltaa sisältävissä tilanteissa tulee ottaa välittömästi yhteyttä poliisiin.

Muut kiusaamis- ja häirintätilanteet

Mikäli opettaja tai oppilaitoksen muuhun henkilökuntaan kuuluva loukkaa omalla toiminnallaan opiskelijaa toistuvilla ivailuilla, sukupuoleen perustuvalla epätasa-arvoisella käyttäytymisellä, seksuaalisella häirinnällä tai muulla opiskelijaa loukkaavalla tavalla.

- Opiskelijaa pyydetään ottamaan yhteyttä kuraattoriin, terveydenhoitajaan tai psykkariin.
- Henkilökunnan edustajalla on velvollisuus viedä asia toimialapäällikölle/esimiehelle vähintään nimettömällä tasalla..
- Opiskelijan nimi voidaan mainita opiskelijan luvalla.
- Toimialapäällikkö/esimies selvittää tilanteen ja ryhtyy tarvittaviin kurinpito- tai, juridisiin toimenpiteisiin alaisensa osalta ja tiedottaa asiaan puuttumisesta kuraattorille tai psykkarille.
- Opiskelija voi tehdä rikosilmoituksen poliisille ja saada tukea tähän kuraattorilta.
- Opiskelija tapaa kuraattoria, terveydenhoitajaa tai psykkaria uudestaan tarvittaessa. Alaikäisen kokkolaisen osalta asia voidaan tarvittaessa viedä Ankkuritiimille.

Opiskelija loukkaa opettajaa tai muuta henkilökuntaa:

Opiskelija saattaa myös käyttäytyä ylimielisesti, halveksivasti tai uhkailevasti henkilökuntaa kohtaan. Toimitaan samoin kuin kiusaamistilanteessa.

Väkivaltatilanne:

Väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytyvän tai toisen henkeä tai terveyttä vaarantavan opiskelijan voi opettaja määrätä poistumaan oppilaitoksesta omien jäljellä olevien oppituntien ajaksi tai koko loppupäiväksi.

- Asiasta ilmoitus toimialapäällikölle
- Opettaja kirjaa poistamisen Wilmaan ja ilmoittaa asiasta alaikäisen opiskelijan huoltajalle sekä tarvittaessa opiskeluhuoltohenkilöstölle.

Jos opiskelija tekee vastarintaa tai tilanne on uhkaava toimialapäälliköllä tai opettajalla on oikeus käyttää opiskelijan poistamiseksi sellaisia voimakeinoja, jotka ovat perusteltavia, kun otetaan huomioon opiskelijan ikä, tilanteen ja vastarinnan vakavuus sekä kokonaisarvio.

Tilanteessa tulee toimia määrätietoisesti ja rauhallisesti.

Uhkaavissa tilanteissa oppimisympäristöstä poistaminen on turvallisempaa ja tehokkaampaa kahden työntekijän toimesta kuin yksin.

Harkinnan mukaan paikalle kutsutaan poliisi.

Mikäli tilanne on uhkaava, tilanteesta tulee välittömästi ilmoittaa hätäkeskukseen, joka antaa jatko-ohjeita. Hätänumeroon tulisi soittaa heti vaaratilanteen tai hätätapauksen satuttua.

Puhelussa pitää:

- kertoa, mitä on tapahtunut ja kenelle
- kertoa tapahtumapaikan tarkka sijainti
- vastata mahdollisiin lisäkysymyksiin
- toimia ohjeiden mukaan
- odottaa kunnes saa luvan puhelun lopettamiseen.
- tapahtumasta tai tilanteesta tehdään ilmoitus toimipaikan turvallisuudesta vastaaville henkilöille.
- Tarvittaessa tilanteen hallitsemiseen perustetaan johtokeskus.
- Paikalle saapuville viranomaisille järjestetään mahdollisuuksien mukaan opastus. Jos ihmiset suojautuvat rakennuksen sisälle, on harkittava, onko oppaan turvallista liikkua.
- Asiasta tiedotetaan kaikille, joita tilanne koskettaa suoraan tai välillisesti (sisäinen ja ulkoinen ensitiedote)

Opiskelijan opiskeluoikeus voidaan evätä seuraavissa tapauksissa enintään kolmen päivän ajaksi:

- opiskelija häiritsee opetusta
- epäillään opiskelijan olevan päihytyneenä
- käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti opiskeluympäristössä
- vaarantaa itsensä tai toisen terveyttä
- tai muut vakavat järjestyssääntörikkomukset

Toimialapäällikkö päättää opiskeluoikeuden eväämisestä. Työpaikalla järjestettävä koulutus voidaan evätä edellä mainituista syistä. Päätöksen asiasta tekevät toimialapäällikkö sekä työpaikkaohjaaja yhdessä. Toimialapäällikkö kirjaa eväämisen Wilmaan ja ilmoittaa asiasta alaikäisen opiskelijan huoltajalle ja tarvittaessa opiskeluhuoltohenkilöstölle.

Jatkossa kurinpitotoimet tarvittaessa, kutsu kuulemiseen, kuuleminen, määräaikainen erottaminen, tietyissä tilanteissa myös opiskeluoikeuden menettäminen voi tulla kyseeseen.

www.oph.fi/sites/default/files/documents/kiusaamisen_vastainen_tyo_kouluissa_ja_oppilaitoksissa.pdf